

ด่วนที่สุด

ที่ สธ 0404.3/ 2185

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

16 พฤษภาคม 2548

จัดเข้าวาระ

ทราบเพื่อเป็นข้อมูล
เรื่องที่..... ๓

2/238
19 มค 48

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 2901 จช
วันที่ 11/12
17 พ.ค. 2548

เรื่อง รายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออก

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออก จำนวน 70 ชุด

ตามที่มีรายงานโรคเร่งด่วนสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ของสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค แจ้งว่า ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2548 มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกสะสมตั้งแต่ต้นปี รวม 7,215 ราย คิดเป็น อัตราป่วย 11.44 ต่อประชากรแสนคน มีผู้ป่วยตาย 12 ราย ที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดตราด 2 ราย จังหวัดหนองคาย จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดระยอง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสระบุรี จังหวัดละ 1 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.17 และ เมื่อเทียบกับ ปี 2547 ณ ช่วงเวลา เดียวกัน ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วย 5,205 ราย มีผู้ป่วยตาย 4 ราย อัตราป่วย 8.29 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายเป็นร้อยละ 0.09 คิดเป็นจำนวนป่วยเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 38.61 นั้น

กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำสรุปสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ปี 2548 สัปดาห์ที่ 18 (ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2548) แล้ว มีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอเรื่องเข้าวาระเพื่อทราบในการประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย
จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

สธ ๐๓/๗
17 พ.ค. 2548

(นายสุชัย เจริญรัตนกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ลงมติว่า
ทราบ (เพื่อเป็นข้อมูล)

กรมควบคุมโรค

โทร. 0-2590-3258

โทรสาร 0-2965-9588

จัดอยู่ในประเภทเรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีได้โดยตรง

(นางโฉมศรี-อารยะศิริ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

**รายงานสรุปสถานการณ์โรคไข้เลือดออกและมาตรการป้องกันและควบคุมโรค
ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี
15 พฤษภาคม 2548**

ความเป็นมา

จากการรวบรวมข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังจากสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคมจนถึงวันที่ 7 พฤษภาคม 2548 มีผู้ป่วยและสงสัยว่าจะป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกทั้งสิ้น 7,215 อัตราป่วยเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเดียวกันของเมื่อปีที่แล้วมาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.61 สำหรับจังหวัดที่พบว่ามีอัตราป่วยสูงสุด 5 จังหวัดทั่วประเทศ มีดังนี้ จังหวัดระยอง ระนอง สุราษฎร์ธานี เพชรบุรี และสระแก้ว กลุ่มประชากรเสี่ยงที่มีสถิติการติดเชื้อไวรัสไข้เลือดออกสูงสุดคือเด็กอายุ 5 -14 ปี อัตราการป่วยตายเฉพาะในช่วงเดือนเมษายน 2548 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.34 จากฐานจำนวนป่วยทั้งหมดในเดือนนั้น คิดเป็นอัตราป่วยตายมากกว่าค่าเฉลี่ย 4 เท่า ถึงแม้จะยังไม่พบหลักฐานการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสหรือมีการเปลี่ยนรูปเป็นเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ แต่ก็มีสัญญาณบ่งชี้ให้เห็นว่าเชื้อไวรัสไข้เลือดออกมีการปรับตัวจนมีศักยภาพในการก่อความรุนแรงและเพิ่มอันตรายต่อร่างกายมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ

เปรียบเทียบสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ณ สัปดาห์ที่ 18
(ข้อมูล ณ วันที่ 2 ม.ค. - 7 พ.ค. 2548)

	2548	2547	2546
ป่วย (ราย)	7,215	5,205	14,839
ตาย (ราย)	12	4	13
อัตราป่วย (ต่อแสนประชากร)	11.44	8.29	23.82
อัตราป่วยตาย (ร้อยละ)	0.17	0.08	0.09

เมื่อประเมินสถานการณ์โรคไข้เลือดออกที่มีการระบาดในประเทศ และในระดับนานาชาติ ตั้งแต่ปี 2545 ถึงปี 2548 สรุปได้ว่า หากไม่มีมาตรการป้องกันและควบคุมโรคที่เหมาะสมทันเวลา อาจทำให้เกิดการระบาดใหญ่ของโรคไข้เลือดออกในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน ศกนี้ ประเมินค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อการป่วยและตายในการระบาดระดับปานกลางไม่ต่ำกว่าปีละ 1 พันล้านบาท และ 3 พันล้านบาทหากมีการระบาดใหญ่ ทั้งนี้ยังไม่รวมค่าความเสียหายทางจิตใจ ความสูญเสียด้านทรัพยากรมนุษย์ และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

อย่างไรก็ตามหากได้ดำเนินการมาตรการควบคุมและป้องกันโรคอย่างเต็มที่ กระทรวงสาธารณสุขคาดการณ์ว่าจะสามารถหยุดยั้งการระบาดของโรคไข้เลือดออก ได้โดยมีอัตราป่วยตลอดปี 2548 ไม่เกินจำนวน 35,000 ราย หรือคิดเป็นอัตราป่วย ไม่เกิน 50 ต่อแสนประชากร และอัตราป่วยตายไม่เกินร้อยละ 0.15 สามารถลดความ สูญเสียทางเศรษฐกิจจากการป่วยและตายด้วยโรคไข้เลือดออกในการได้ไม่น้อยกว่า ปี ละ 500 ล้านบาท

มาตรการเร่งด่วน 6 ด้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

1. ในด้านการเฝ้าระวังโรค

การเฝ้าระวังโรคที่มีประสิทธิภาพมีผลทำให้การควบคุมโรคสามารถดำเนินการได้ตรง เป้าหมาย ทันเวลา กระทรวงสาธารณสุข จะดำเนินการในด้านระเบียบปฏิบัติ และ การบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้สถานพยาบาลถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานการเฝ้าระวังโรค เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ

เป้าหมายที่กำหนด

สถานพยาบาลของรัฐ และเอกชน รายงานแจ้งเหตุ เมื่อพบผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่า เป็นไข้เลือดออก หรือ อยู่ในข่ายต้องสงสัยว่าจะติดเชื้อไข้เลือดออกโดยทันที หรือ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมงนับแต่ทราบว่ามีเหตุต้องแจ้ง

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

สำนักโรคบาตวิทยา กรมควบคุมโรค

ดำเนินการแล้วเสร็จใน 30 วัน

2. ในด้านการป้องกันโรค

เพิ่มความเข้มข้นในการสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทั้งในและนอก บริเวณบ้าน การกำจัดขยะและเศษวัสดุในที่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขต เทศบาล สถานพยาบาล และสถานศึกษา ซึ่งเป็นบริเวณที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิด การระบาดของโรคไข้เลือดออก ให้มีมาตรการป้องกันยุงลายกัดในกลุ่มเสี่ยงที่มีการ แพร่โรคสูงอย่าง เช่น กลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลที่มีห้องนอนพักกลางวัน เด็ก ป่วยที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เป็นต้น

เป้าหมายที่กำหนด

- 1.1 ควบคุมปริมาณลูกน้ำยุงลายให้ลดลงอย่างรวดเร็ว โดยดัชนีลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 10
- 1.2 โรงเรียนและโรงพยาบาลปลอดลูกน้ำ โดยมียอดดัชนีลูกน้ำยุงลายในภาชนะเป็นศูนย์
- 1.3 โรงเรียน มีเด็กนอนพัก มีอุปกรณ์ป้องกันยุงกัด เช่น มุ้งลวด เครื่องดักจับยุง

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
- สำนักงานมัยกรุงเทพมหานคร
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ

ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 45 วัน กระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนสารเคมี และอุปกรณ์กำจัดลูกน้ำยุงลาย อุปกรณ์ป้องกันยุงกัด พร้อมจัดการอบรมอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งบประมาณจากงบกลาง วงเงิน 30 ล้านบาท

3. ในด้านการควบคุมโรคระบาด

ให้มีการประสานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานส่วนภูมิภาคของกระทรวงสาธารณสุขกำจัดยุงลายตัวแก่อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นในพื้นที่ที่มีการระบาด เนื่องจากในพื้นที่ที่มีการระบาดจะมีเชื้อไวรัสไข้เลือดออกอยู่ในระบบทางเดินอาหาร เป็นพาหะที่กำลังอยู่ในช่วงแพร่โรคอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายที่กำหนด

ในกรณีที่พบว่ามีผู้ป่วยไข้เลือดออกแม้แต่เพียงรายเดียว ให้เร่งดำเนินการควบคุมโรคโดยการพ่นสารเคมีกำจัดยุงลาย ตามเกณฑ์มาตรฐานภายใน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่รับรายงานหรือสงสัยว่ามีผู้ป่วยติดเชื้อไข้เลือดออกในบริเวณรัศมีรอบบ้านผู้ป่วยอย่างน้อย 100 เมตร และพ่นซ้ำภายในระยะเวลา 7 วัน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
- สำนักงานมัยกรุงเทพมหานคร
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ

ดำเนินการต่อเนื่องทั้งปี กระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนเครื่องพ่นสารเคมี พร้อมให้การอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง งบประมาณจากงบกลาง วงเงิน 50 ล้านบาท

4. ในด้านการวินิจฉัยและรักษาโรคอย่างทันที่

กระทรวงสาธารณสุขได้ศึกษากรณีผู้ป่วยเสียชีวิตย้อนหลังในรอบ 3 ปี พบว่า ผู้ป่วยที่เสียชีวิตส่วนหนึ่งเกิดจากการวินิจฉัยโรคที่ล่าช้า ทำให้ได้รับการรักษาไม่ทันที่ เป็นเหตุให้เกิดอาการช็อคต่อเนื่องและเสียชีวิต จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถของสถานพยาบาลในการตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยที่สงสัยเป็นโรคไข้เลือดออกให้ได้ผลการตรวจที่รวดเร็วแม่นยำยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการรักษาผู้ป่วยแต่เนิ่น และลดอันตรายจากโรคไข้เลือดออกได้อีกทางหนึ่ง

เป้าหมายที่กำหนด

โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปอย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่งมีอุปกรณ์การตรวจชนิดพิเศษสำหรับผู้ป่วยที่มีไข้มากกว่า 2 วันขึ้นไปแต่ยังไม่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นโรคติดเชื้อชนิดใด ให้ใช้วิธีการตรวจคัดกรองผู้ป่วยอีกชั้นโดยการตรวจทางน้ำเหลือง (Serology) และ/หรือการตรวจทางไวรัสวิทยา (Virology) ที่ทราบผลการตรวจได้ในระยะเวลาไม่เกิน 6 ชั่วโมง เพื่อเป็นการวินิจฉัยที่มีความเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

- กรมควบคุมโรค
- โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดละ 1 แห่ง

กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการสร้างระบบการตรวจทางน้ำเหลืองและเชื้อไวรัสชนิดทราบผลเร็ว พร้อมอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้โรงพยาบาลหลักที่รับผิดชอบ ดำเนินการแล้วเสร็จ ภายใน 45 วัน งบประมาณจากงบกลาง วงเงิน 50 ล้านบาท

5. ในด้านการผลิตวัคซีน

มหาวิทยาลัยมหิดลและกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมควบคุมโรคได้ร่วมกันดำเนินโครงการสำรวจพื้นที่เพื่อทำการทดลองวัคซีนไข้เลือดออก โดยในขณะนี้การค้นคว้าวิจัยได้พัฒนามาถึงขั้นตอนสุดท้าย คือการทดสอบทางคลินิกภาคสนามในมนุษย์ ซึ่งหากเป็นผลสำเร็จ อาจทำให้ไทยเป็นประเทศแรกในโลกที่สามารถวิจัยพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคไข้เลือดออกจนสามารถนำมาใช้ในการป้องกันและกำจัดเชื้อโรคไข้เลือดออกให้หมดสิ้นไปจากประเทศ

เป้าหมายที่กำหนด

ประเทศไทยสามารถพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคไข้เลือดออกจนสามารถนำมาผลิตเพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ภายใน 4 ปี

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

- กรมควบคุมโรค
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัคซีน มหาวิทยาลัยมหิดล

ในเบื้องต้น กระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนงบประมาณพร้อมบุคลากรที่จะเข้าร่วมงานวิจัย งบประมาณจากงบกลาง วงเงิน 15 ล้านบาท

6. ในด้านการรณรงค์และประชาสัมพันธ์

กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดสัปดาห์ "รวมใจต้านภัยไข้เลือดออก" พร้อมกันทั่วประเทศเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า ร่วมแรงร่วมใจกำจัดลูกน้ำยุงลาย เพื่อป้องกันภัยร้ายจากโรคไข้เลือดออกก่อนถึงช่วงระบาดใหญ่ ในวันที่ 30 พ.ค. 2548 - 3 มิ.ย. 2548 โดยในส่วนกลางจะเริ่มเปิดการรณรงค์ใหญ่ ในวันที่ 29 พ.ค. 2548 นี้ โดยจะเปิดการแถลงข่าวอย่างเป็นทางการอีกครั้งหนึ่ง

ในส่วนของสถานศึกษาที่จะเปิดภาคเรียนในช่วงนี้ นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดโรคไข้เลือดออกได้มาก กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ประสานกับกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกันจัดทำโครงการ "เยาวชนไทยต้านภัยไข้เลือดออก มือปราบลูกน้ำยุงลาย" ขึ้นในโรงเรียนทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายที่จะให้โรงเรียนปลอดจากลูกน้ำยุงลาย และให้เยาวชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยรณรงค์ต้านภัยไข้เลือดออกในบ้านและชุมชนของตนอีกทางหนึ่ง

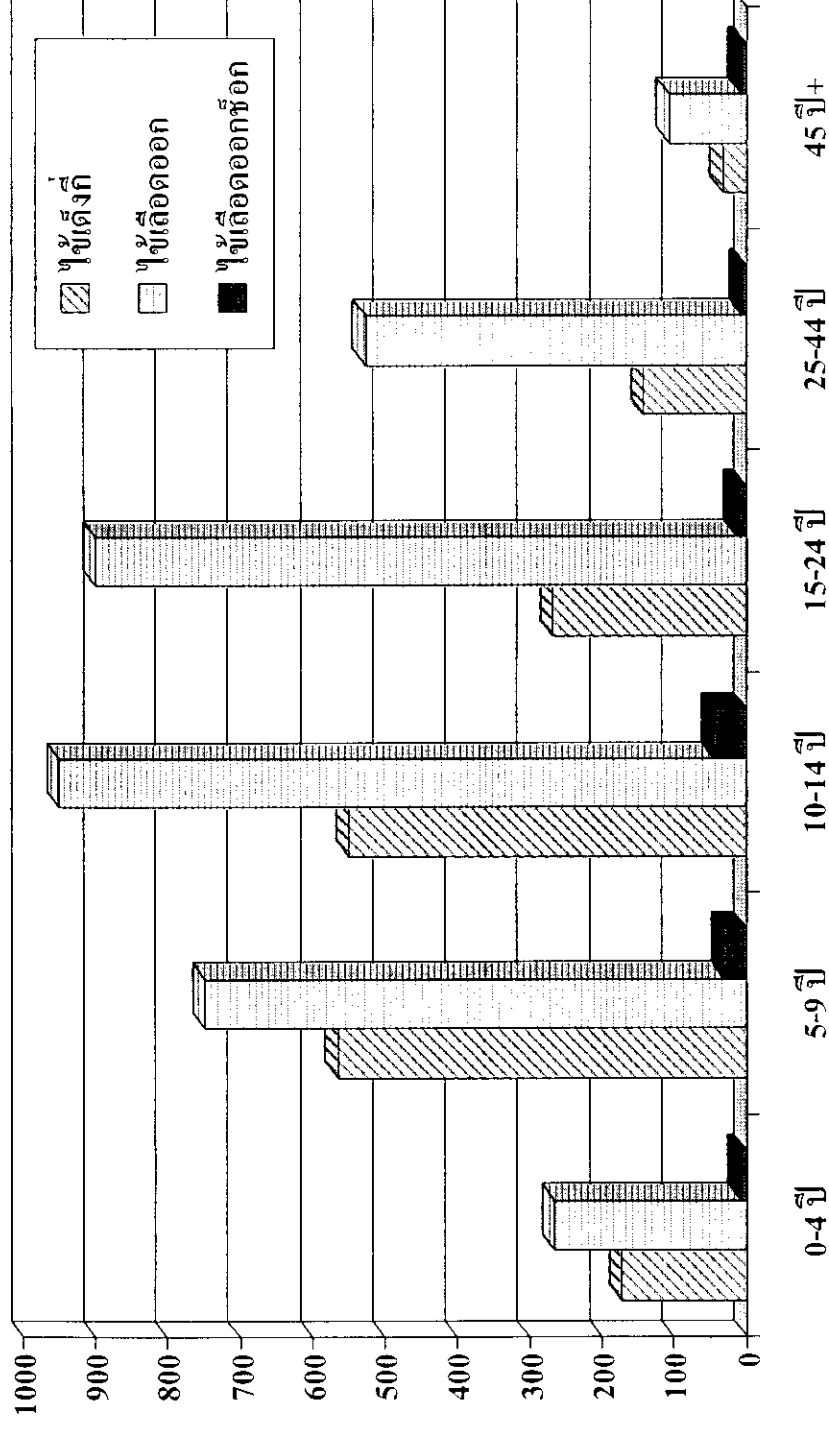
ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการโรคไข้เลือดออกขึ้นตั้งแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2548 ที่อาคาร 2 ชั้น 3 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานให้กับหน่วยราชการ เอกชน และประชาชนทั่วไป หมายเลขโทรศัพท์ 02- 590 -3333 ตลอด 24 ชั่วโมง

สรุปมาตรการเร่งด่วนในการควบคุมไข้เลือดออก

ประเภทงาน	เป้าหมาย	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)
การเฝ้าระวังโรค	ให้รายงานโรคภายใน 24 ชม.	สำนักโรคติดต่อ	30 วัน	งบปกติ
การป้องกันโรค	-ลดปริมาณลูกน้ำยุงลาย -ให้มีมุ้งลวดในโรงเรียนอนุบาล	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	45 วัน	30,000,000
การควบคุมโรคระบาด	พ่นยาฉีดยุงภายใน 24 ชม.หลังได้รับรายงาน รัศมี 100 เมตร พ่นซ้ำใน 7 วัน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ตลอดปี	50,000,000
การวินิจฉัยรักษา	ตรวจทราบผลน้ำเหลืองและ/หรือไวรัสภายใน 6 ชม.	โรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไป กรมควบคุมโรค	45 วัน	50,000,000
การพัฒนาวัคซีน	มีวัคซีนใช้การได้แห่งแรกในโลก หรือภายใน 4 ปี	ม. มหิดล กรมควบคุมโรค	4 ปี	15,000,000
การรณรงค์ประชาสัมพันธ์	-สายด่วน ไข้เลือดออก 02-5903333 -โรงเรียนปลอดลูกน้ำยุงลาย -รณรงค์พร้อมกันทั่วประเทศ	กระทรวงศึกษาธิการ กรมควบคุมโรค	45 วัน	งบปกติ
รวมงบประมาณ				145,000,000

.....

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก แยกตามอาการและกลุ่มอายุ พ.ศ. 2548

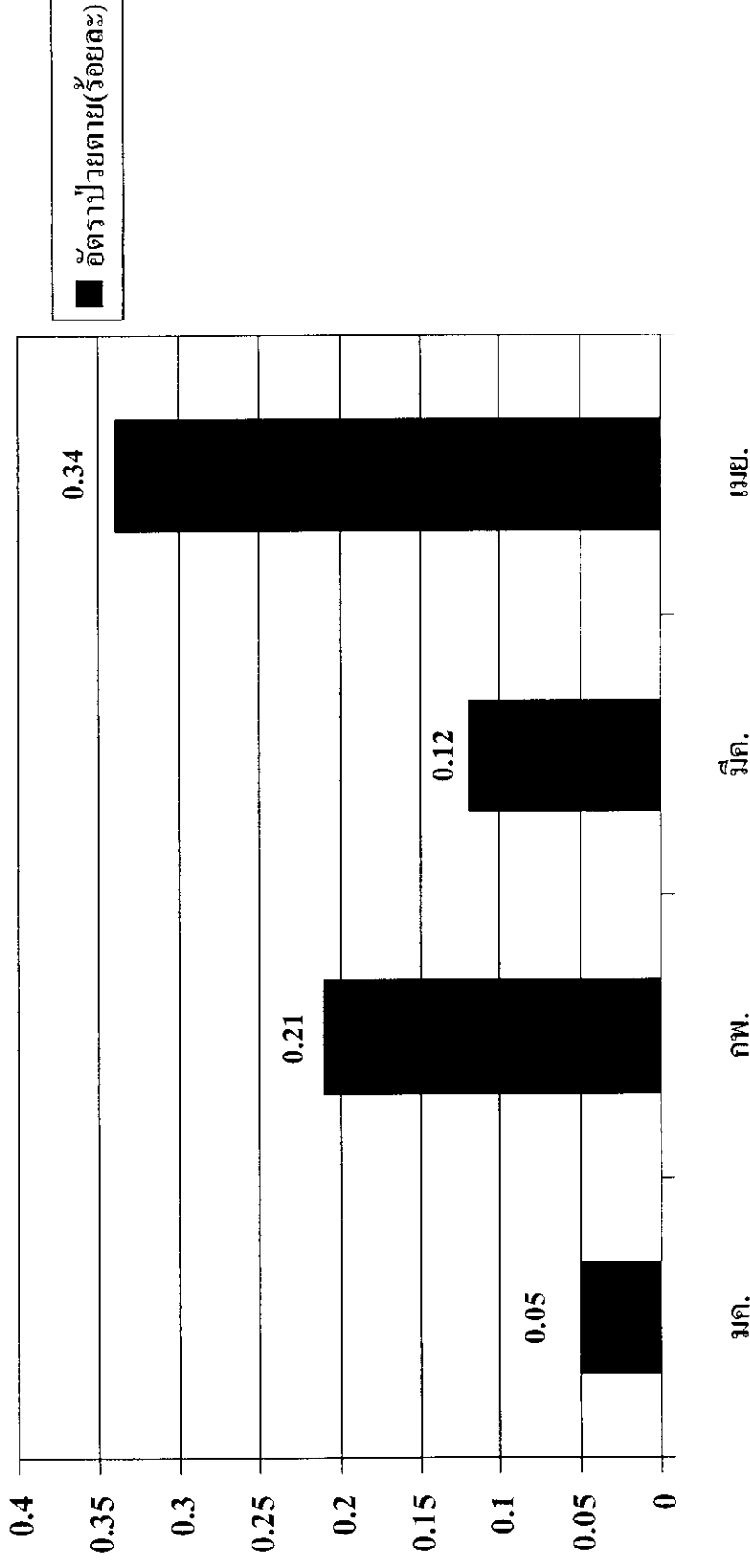

แหล่งข้อมูล : สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค
ข้อมูล ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2548

อัตราป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออก พ.ศ. 2548

ข้อมูล 2 มค. - 7 พค. 2548

อัตราป่วยตาย(ร้อยละ)

อัตราป่วยตาย = จำนวนตาย / จำนวนป่วย x 100

แหล่งข้อมูล : สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ข้อมูล ณ วันที่ 7 พค. 48